



'मास्टरस्ट्रोक'चे 'मंडल'

जातनिहाय जनगणनेचा विषय राजकीय नफ्यातोट्यासाठी वापरला जाईल, म्हणून ती करुच नये असे एके काळी म्हणणारेच आता अशी गणना अपरिहार्य मानताहेत... जी कृती करणे इतके दिवस समाजात दुधंग निर्माण करणारे होते, जिची मागणी करणारे आतापर्यंत 'अर्बन नक्षल' ठरवले गेले, जे होऊ नये म्हणून अलीकडे 'बटेंगे तो कटेंगे' ची हाक दिली गेली, जिचा पुरस्कार करणे हे 'मतांचे राजकारण' करणे होते तो जातनिहाय जनगणनेचा निर्णय अखेर भाजप सरकारने घेतला. त्याबद्दल सरकारचे अभिनंदन करावे की ही मागणी सातत्याने लावून धरणाच्या विरोधकांचे; हा प्रश्न. विरोधकांनी केलेली मागणी आधी फेटाळायची, ती करणाच्यांची हेटाळणी करायची, शेलक्या विशेषणांनी त्यांना दूषणे द्यायची आणि फार रेटाया येत नाही असे दिसल्यावर १८० अंश उलटे फिरुन तीच मागणी मान्य करायची या शैलीची आता देशवासीयांस सवय झालेली असल्याने सदर निर्णयाच्या श्रेयवादात न पडणे शहाणपणाचे. तथापि सत्ताधीशांच्या या घूमजावी कार्यशैलीमुळे, वैचारिक गुलामी आणि विचारशून्यतेतून सरकार महणेल त्याचे कौतुक करणारे जल्पक बिचारे तोंडावर आपटात. त्यांची तेवढी कीव येते. एखादा मुद्दा सातत्याने लावून धरावा, बोटे वाकडी होतील इतके विरोधकांविरोधातील मेसेज फॉर्मर्ड करण्यासाठी तन-मन्धन पणास लावून मोबाइल-मर्दन करावे आणि कसे थोबाडले विरोधकांस असे मानून निःश्वास सोडावा तर ज्यास विरोध केला त्याच निर्णयास 'मास्टरस्ट्रोक' ठरवण्यासाठी पुन्हा घाम काढण्याची वेळ या जल्पकांवर येते. अर्थात त्यास इलाज नाही. विचार करणे 'आऊटसोर्स' केले की असेच होणार. तेहा या अशांविषयी सहानुभूती बाळगून केंद्राच्या ताज्या निर्णयावर भाष्य आवश्यक. गेल्या काही वर्षात अनेक संपादकीयांतून 'लोकसत्ता'ने जातनिहाय जनगणनेची अपरिहार्यता दाखवून दिली. विशेषत: महाराष्ट्रात तापलेल्या मराठा आंदोलनाच्या निमित्ताने कोणत्या जातीची लोकसंख्या किती हे निश्चित करणे 'आऊटसोर्स' केले की असेच होणार. अनिवार्य ठरत गेले. फक्त केंद्र सरकारला तेवढी ती निकट जाणवत नक्ती. तरीही राज्यांतून- त्यातही भाजपेतर- जातनिहाय जनगणनेसाठी राजकीय दबाव वाढत आहे आणि त्या मागणीचे अस्तित्व आता नाकारता येणार नाही, हे लक्षत आल्यावर केंद्राने चार वर्षांपूर्वी जातनिहाय 'जनगणनेचे' अधिकार राज्यांस दिले. त्यावरील 'बोलाच्या कढीचा भुक्का' (१३ ऑगस्ट २०२१) या संपादकीयातून 'लोकसत्ता'ने त्या निर्णयाच्या मर्यादा दाखवून दिल्या. तुकवण्याचे एक महत्वाचे कारण. एके काळी जातनिहाय जनगणनेचा विषय राजकीय नफ्यातोट्यासाठी त्या वेळी संसेद्या दोन्ही सभागृहांत वापरला जाईल, म्हणून ही गणना करू जातनिहाय जनगणनेचे अधिकार

पुन्हा राज्यांस बहाल करणारे विधेयक एकमताने मंजूर झाले म्हणून सर्व राजकीय पक्षांनी एकमेकांचे अभिनंदन केले. सत्ताधायांकावून तर याचे वर्णन राजकीय मुत्सदेगिरीतील यश असे केले गेले. त्या घटनादुरुस्तीनुसार राज्य सरकारे आता आपापल्या प्रदेशात आरक्षणयोग्य मागास जातींची यादी यांतर करू शकतील. तथापि हा निर्णय अपूर्ण होता. कारण राज्यांस भले जरी हा जातनिहाय तपशील कळाल तरी त्यामुळे होणार काय? कारण त्यानंतर पुढचा मुद्दा असणार आरक्षणाचा. त्यास ५० टक्क्यांची सर्वोच्च न्यायालयाने घालून दिलेली मर्यादा ओलांडणे राज्यांसाठी अशक्य. त्यासाठी केंद्राने त्यात पडणे आले. म्हणजे मग त्यासाठी देशव्यापी जातनिहाय जनगणना करणे आले. हे इतके साधे सत्य लक्षात घेण्यास केंद्रास इतका विलंब लागला. हा तपशील येथे नमूद केला कारण केंद्राचा ताजा 'ऐतिहासिक' निर्णय जाहीर करताना माहिनी-प्रसारणमंत्री अश्विनी वैष्णव यांनी काही राज्यांनी केलेल्या अशा जातनिहाय जनगणनेची संभावना केवळ पाहणी' अशी केली. पण राज्यांना तशी पाहणी करण्याचा अधिकार वैष्णव यांच्या सरकारने चर्चावर येणाऱ्या असेल आकड्यांतून समोर येणाऱ्या सत्याचे. कारण आकडेवारी नेहमीच नग्न सत्य आहे तसे दाखवते. त्यामुळे या आकडेवारीत समजा काही जातींस त्यांच्या वास्तविक संख्येपेक्षा सर्वत्र अधिक प्रतिनिधित्व दिल्याचे उघड झाले तर प्रवंद अनर्थ होऊ शकतो. तसेच, संख्येने अधिक असूनही तिके प्रतिनिधित्व काही जातींस दिले गेलेले नाही, हे सत्य उघड होणे हेदेखील प्रस्थापितांसाठी अडचणीचे ठरू शकते. हे सत्य एकदा का उघड झाले की बाधित जाती/ जमाती, त्यांचे नेते, राजकीय ठेकेदार इत्यादी सर्व या सत्याचा स्वीकार उदार मनाने करतील ही शक्यता शून्य. सर्व मतलबांच्या माहोलात काहींनीच निःखार्थ राहावे अशी अपेक्षा ठेवणेही चूक. म्हणजे त्यापुढील मुद्दा असेल आरक्षण. हे आरक्षण नव्याने स्पष्ट होणाऱ्या सांख्यिकी सत्यानुसारच मिळायला हवे, अशी मागणी पुढे येणार हे उघड आहे. म्हणजे कमी जनसंख्या असूनही जास्त प्रतिनिधित्व ज्यांना दिले गेले आहे त्यांच्या विरोधात जास्त जनप्रमाणानंतरही त्या प्रमाणात प्रतिनिधित्व न मिळालेले, असा संघर्ष उभा ठाकणार. त्यावर मात करायची तर आरक्षणातील ५० टक्क्यांची मर्यादा ओलांडणे आवश्यक. म्हणजे त्यासाठी घटनादुरुस्ती आली. ती मागणी राहुल गांधी यांनी आताच केलेली आहे. या मागणीकडे लक्ष देण्याची गरज तूरू नाही; हे खे. पण ती फार काळ टाळता येणार नाही; हेही खे. सबूत हा निर्णय 'मंडल आयोग' २ ठरणार ही काळ्या दगडावरची रेघ. त्यामुळे 'मास्टरस्ट्रोक'चे ही मंडल पूर्ण होईल, इतकाच काय तो फरक

जनगणना किती अपरिहार्य आहे, हे सांगताना दिसतात. या भूमिका बदलाचे श्रेय किंतुही नाकारण्याचा खटाटोप केला तरी ते राहुल गांधी यांस द्यावे लागेल. हीच बदलाची भूमिका लक्षात घेऊन राहुल गांधी यांनी बुधवारी जातनिहाय जनगणनेच्या घोषणेनंतर केंद्राच्या निर्णयास पाठिबा दिला. राहुल गांधी यांचा पाठिबा स्वीकारण्याची वेळ यावी हे काही सत्ताधीशांस भूषणास्पद वाटणार नाही. पण गांधी केंद्रास पाठिबा देऊन थांबले नाहीत. त्यांनी या जनगणनेचे वेळापत्रक जाहीर करण्याचा आग्रह धरला. कारण मुळात जनगणना कधी होणार याचाच अंदाज नसेल तर या जनगणनेत जाती नोंदी कधी, कशा केल्या जाणार हे विचारणे निरर्थक ठरते. त्यामुळे या जनगणनेचा कार्यकाल जाहीर करणे आले. बिहार निवडणुका जाहीर होण्याआधी याबाबत स्पष्टता दिसणे आवश्यक. अन्यथा तुम्ही घोषणा हा 'चुनावी जुमला' ठरवण्याची संधी विरोधकांस मिळेल. त्यापुढील आहानाची जाणीव प्रत्यक्ष जनगणनेनंतर होईल. ते आहान असेल आकड्यांतून समोर येणाऱ्या सत्याचे. कारण आकडेवारी नेहमीच नग्न सत्य आहे तसे दाखवते. त्यामुळे या आकडेवारीत समजा काही जातींस त्यांच्या वास्तविक संख्येपेक्षा सर्वत्र अधिक प्रतिनिधित्व दिल्याचे उघड झाले तर प्रवंद अनर्थ होऊ शकतो. तसेच, संख्येने अधिक असूनही तिके प्रतिनिधित्व काही जातींस दिले गेलेले नाही, हे सत्य उघड होणे हेदेखील प्रस्थापितांसाठी अडचणीचे ठरू शकते. हे सत्य एकदा का उघड झाले की बाधित जाती/ जमाती, त्यांचे नेते, राजकीय ठेकेदार इत्यादी सर्व या सत्याचा स्वीकार उदार मनाने करतील ही शक्यता शून्य. सर्व मतलबांच्या माहोलात काहींनीच निःखार्थ राहावे अशी अपेक्षा ठेवणेही चूक. म्हणजे त्यापुढील मुद्दा असेल आरक्षण. हे आरक्षण नव्याने स्पष्ट होणाऱ्या सांख्यिकी सत्यानुसारच मिळायला हवे, अशी मागणी पुढे येणार हे उघड आहे. म्हणजे कमी जनसंख्या असूनही जास्त प्रतिनिधित्व ज्यांना दिले गेले आहे त्यांच्या विरोधात जास्त जनप्रमाणानंतरही त्या प्रमाणात प्रतिनिधित्व न मिळालेले, असा संघर्ष उभा ठाकणार. त्यावर मात करायची तर आरक्षणातील ५० टक्क्यांची मर्यादा ओलांडणे आवश्यक. म्हणजे त्यासाठी घटनादुरुस्ती आली. ती मागणी राहुल गांधी यांनी आताच केलेली आहे. या मागणीकडे लक्ष देण्याची गरज तूरू नाही; हे खे. पण ती फार काळ टाळता येणार नाही; हेही खे. सबूत हा निर्णय 'मंडल आयोग' २ ठरणार ही काळ्या दगडावरची रेघ. त्यामुळे 'मास्टरस्ट्रोक'चे ही मंडल पूर्ण होईल, इतकाच काय तो फरक

कृ. सुवर्णा देसलेना पालकमंत्र्यांच्या हस्ते महाराष्ट्र शासन जिल्हा युवती पुरस्काराने सन्मानित

श्री संजय बच्छाव
धुळे जिल्हा प्रतिनिधि
दैनिक स्वराज्यदूत



कासारे ता. साक्री येथील श्री. भालचंद्र साहेबराव देसले व सौ. प्रतिभा भालचंद्र देसले यांची सुकृत्या तसेच श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील व कै.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालय साक्री विद्यार्थिनी कृ. सुवर्णा देसले यांना १ मे २०२५ महाराष्ट्र राज्य स्थापना दिनी पोलीस मुख्यालय धुळे, येथे महाराष्ट्र शासन क्रीडा व युवक सेवा संचालनालय पुणे अंतर्गत धुळे जिल्हात युवा क्षेत्र उत्तमाखणीय कार्य केल्याबद्दल, जिल्हा युवा पुरस्कार (युवती) २०२३-२४ धुळे जिल्हाचे पालकमंत्री तथा राज्याचे पण गोलीस मुख्यालय धुळे जिल्हात युवा क्षेत्र उत्तमाखणीय कार्य केल्याबद्दल, जिल्हा युवा पुरस्कार (युवती) २०२३-२४ धुळे जिल्हाचे पालकमंत्री तथा राज्याचे पण गोलीस मुख्यालय धुळे जिल्हात युवा क्षेत्र उत्तमाखणीय कार्य केल्याबद्दल, जिल्हा युवा पुरस्कार (युवती) २०२३-२४ धुळे जिल्हाचे पालकमंत्री तथा राज्याचे पण गोलीस मुख्यालय धुळे जिल्हात युवा क्षेत्र उत्तमाखणीय कार्य केल्याबद्दल, जिल्हा युवा पुरस्कार (युवती) २०२३-२४ धुळे जिल्हाचे पालकमंत

एकीकडे उष्णातेची लाट; तद दुसरीकडे पाण्याचा हाहाकाद!!

बदलते हवामान व उष्णातेची लाट यामुळे थायलंड कृतीतून सिद्ध होते.त्यामुळे असल्याचे निरीक्षण मुंबई उच्च धरणातील पाणी साठा दिवसेंदिवस भारतात उन्हाळ्यातील पाण्याची गंभीर कमी-कमी होताना दिसत आहे. संध्याच्या परिस्थितीत वाढत्या उष्णातामानामुळे समस्या पहाता पाण्याचा एक-एक थेंब वाचविणे अल्यंत गरजेचे आहे. आज राज्यातील जल साठा आतापासूनच ३८ टक्क्यांवां येवून ठेपला आहे आणि पुढील भगात पाण्याची गंभीर समस्या दोन महिने अजून बाकी आहे त्यामुळे आहे. कारण आजही ग्रामस्थांनांना अंतरापर्यंत वनवन हिंडावे लागते ही संपूर्ण परिस्थिती बदलते हवामान, जगातील युद्धजन्य परिस्थिती, जंगलतोड, वनवे लागने, ग्लोबल वॉर्मिंग, समुद्राची पातळी वाढाने या संपूर्ण गोटींमुळे भुजल साठा दिवसेंदिवस कमी होताना दिसतो. आजही आपण पहातो की वाड्यांना टँकरने पाणीपुरवठा होत आहे म्हणजे पाणी समर्थे गंभीर रूप धारण केले असून पुढे चालून आक्रामिकाळ रूप धारण करू शकते यालाही नाकारता येत नाही. कारण आजही राज्यासह देशातील अनेक क्षेत्र पाण्याच्या बाबतीत रेड झोनमध्ये असल्याचे सांगितले जाते. कारण संपूर्ण सृष्टी, मनुष्य, संपूर्ण जीवजंतू पाण्याशिवाय जगूच शकत नाही त्यामुळे सरकारने पावसाळ्यात पाणी अडविण्याचे योग्य नियोजन केले पाहिजे, पाणी जमीनीच्या पोटात गेले पाहिजे यासाठी युध्दपातळीवर वृक्षलगवड काळाची गरज आहे, औद्योगिकीकरणावर सरकारने लगाम कसली पाहिजे, वाढते शहरीकरण यावरही अंकुश लागायला हवा. कारण निर्माण सुखरूप रहाला तर सर्वच काही ठीक राहील अन्यथा विनाशकारी प्रक्रिया दिवसेंदिवस वाढतच जाईल म्हणून पाण्याच्या बाबतीत सरकारने सावधगिरीने पाऊल उचलने गरजेचे आहे. वृक्षतोडीची झळ सर्वांनाच भोगावी लागते ही बाब मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने कृतीतून सांगितली. नागपूर शहरात विविध विकास प्रकल्पांसाठी शहरातील अनेक भगांत नागपूर महानगरपालिकेवरून वृक्षतोडण्याचा निर्णय द्यावा. जय हिंद!

लेखक

रमेश कृष्णराव लंजेवार, नागपूर

साक्री येथील विमलबाई पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालयात प्राचार्य बी.एस.पाटील यांच्या ग्रंथ तुलेसाठी प्राप्त झालेले उर्वरित ग्रंथांचे डॉ. सचिन नांद्रे यांच्या हस्ते वाटप.

श्री संजय बच्छाव
धुळे जिल्हा प्रतिनिधि
दैनिक स्वराज्यदूत

१६ फेब्रुवारी २०२५ रोजी जिजामाता कॉलेज नंदुबाबराचे माजी प्राचार्य तथा श्री. शिवमहाराष्ट्र प्रतिष्ठान संस्थेचे चेअरमन प्राचार्य बी. एस. पाटील यांच्या ८१ व्या वाढदिवसानिमित्त साक्री तालुक्यातील व राज्यभरातील प्राचार्य पाटील याच्यावर त्रेम करणाऱ्या लोकांनी सहस्रचंद्रदर्शन सोहळ्यानिमित्त हजारो पुस्तके ग्रंथुलेसाठी दिली होती. सदर पुस्तकातालुक्यातील व नंदुबाबर जिल्ह्यातील काही प्राथमिक शाळा, वाचनालय, माध्यमिक शाळा, महाविद्यालय यांना पुस्तके देण्यात येत आहेत. सदर पुस्तकांच्या संचा सोबत पाचवे रुपये किमतीचे संविधान पुस्तक सर्व लाभार्थी शाळांना केल्यासून मलाही वाचनाची आवड निर्माण झाली तोरवणे यांच्या हस्ते प्रदान



डॉक्टर नांद्रे यांनी उपस्थित आहे. म्हणून मी घरातच स्वतःची लाभार्थीना उपदेश करताना सांगितली की, पुस्तकासारखा गुरु होती. सदर पुस्तकातालुक्यातील व नंदुबाबर जिल्ह्यातील काही कोणताच नाही. म्हणून आपण नेहमी सोशल मीडियाचा वापर करण्यापेक्षा पुस्तकांचे वाचन करावे आणि विद्यार्थ्यांनी पुस्तक वाचनाची आवड निर्माण करावी. प्राचार्य बी. एस. पाटील यांनी ग्रंथ चलवळ उभी यांनी ग्रंथ चलवळ उभी केल्यासून मलाही वाचनाची प्रेस क्लबचे अध्यक्ष बाळकृष्ण आवड निर्माण झाली तोरवणे यांच्या हस्ते प्रदान

ताहाराबाद विद्यालयात महाराष्ट्र दिन साजरा

सुनील म्हसदे
बागलाण तालुका प्रतिनिधि
दैनिक स्वराज्यदूत

ताहाराबाद येथील मविप्र संस्था संचलित न्यू इंग्लिश स्कूल व ज्युनियर कॉलेज, ताहाराबाद विद्यालयात महाराष्ट्र दिन व कामगार दिन साजरा करण्यात आला. सदर कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान प्राचार्य दिपक डावरे यांनी भूषविले. कार्यक्रमाच्या सुरवातीला प्राचार्य दिपक डावरे यांनी कार्यक्रमाचे प्रासादाविक केले. आपल्या प्रासादाविकेत श्री. डावरे यांनी महाराष्ट्र दिनाच्या निमित्ताने सगळ्यांनी मराठी भाषा, मराठी आचार-विचार, मराठी संस्कृती जतन करण्याचे व वाढवण्याचा संकल्प केला पाहिजे असे सांगितले. यावरून आपण समजू शकतो की वृक्षतोडीमुळे पाण्यासह जीवनाशी निगडित अनेक गंभीर समस्या निर्माण होऊ शकतात. शहरातील वृक्ष तोडायचे आणि शहराबाहेर वृक्षारोपण करायचे याला काय अर्थ? अशा शब्दातही उच्च न्यायालयाने नागपूर महानगरपालिकेला खडसावले. यावरून लक्षात येत की शहरीकरणाच्या नावाखाली नागपूरसह राज्यातील अनेक भागांत वृक्षांची कतल सुरु आहे ही बाब सिद्ध होते आणि आज राज्यात किंवा देशात जी पाण्याची समस्या भेडसावत आहे व पाणी साठा दिवसेंदिवस कमी-कमी होत आहे त्याचे मुख्य कारण म्हणजे फक्त वृक्षतोड व जंगलतोड होय. वृक्ष कटाई पाच मिनिटांत होते. परंतु एक वृक्ष लावून मोठे करायला पाच वर्षे लागतात याचे गंभीर सरकारने लक्षात ठेवून जलसंपदा टिकवून ठेवण्यासाठी सरकारने सर्वच स्तरातून वृक्षलगवडीवर भर देण्याची गरज आहे. सरकारामार्फत जेवढी झाडे तोडायची असेल त्याच्या दुप्पत वृक्षलगवड सरकारने प्रथम करावी; नंतर वृक्षतोडण्याचा निर्णय द्यावा. जय हिंद!

न्यू इंग्लिश स्कूल व ज्युनियर कॉलेज
महाराष्ट्र विद्या प्रासाद नमांवारे,
ताहाराबाद, तालुका नांदुबाबर
महाराष्ट्र, भारत, विद्यालय नं. ११११
उच्च विद्यालय, नांदुबाबर, तालुका नांदुबाबर
महाराष्ट्र, भारत, विद्यालय नं. ११११



दूसरा. तालुका, नांदुबाबर, माटे, जे.पी. बच्छाव, के.बी. चव्हाण, आर. जी. संसार, श्रीमती एस. बी. रौद्र, एस. आर. दळवी, श्रीमती डी.आर. गावित, एस.जी. गिरी, एस. ए. पवार, एस. यू. भामरे, एस.पी. देवरे, आर. डी. पगार, श्रीमती एस.व्ही. सूर्यवर्णी, डी. एल. कापडणीस, जयदीप मोरे, डी.व्ही. सोनवणे, एल.यु.साळवे, वाय. व्ही. पवार तसेच सुनील देवरे, सखाराम अहिर, निलेश माळी, कुणाल देवरे, धनंजय वणीस, मोश पारे, प्रवीण रौद्र आले. सदर कार्यक्रमाचंतर विद्यार्थ्यांना निकालाचे वाटप करण्यात प्रतिमेचे पूजन करून अभिवादन करण्यात आले. महाराष्ट्र सूत्रसंचालन उपशिक्षक जिंतेंद्र

पर्यंवेशक बी.एस.जगताप, बी.डी. दिनाच्या निमित्ताने राष्ट्रीय नंदन, आर.डी. नंदन, नारायण ध्वजारोहण शालेय समिती चौधरी, निखिल कासारे, ज्येष्ठ अध्यक्ष विलास बापू निकम शिक्षक श्री.एस.के. निकम आदी यांच्या हस्ते करण्यात आले. उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला महापुरुषांच्या निकालाचे वाटप करण्यात प्रतिमेचे पूजन करून अभिवादन करण्यात आले. सदर कार्यक्रमाचे वाटप करण्यात आले. सदर कार्यक्रमाचे वाटप करण्यात आले. महाराष्ट्र सूत्रसंचालन उपशिक्षक जिंतेंद्र



सिन्नर आगारात कामगार दिन महाराष्ट्र दिन उत्साहात साजरा करण्यात आला आगार व्यस्थापक हेमंत नेरकर यांच्या हस्ते झेंड्याचा सलामी देऊन राष्ट्रीय गीताने मानवंदना देण्यात आली कामगार कल्याण मंडळाच्या वतीने कामगारांचा सत्कार करून शुभेच्छा देण्यात आल्या प्रसंगी वाहतूक निरीक्षक भरत शेळके, अण्णा पवार दिगंबर पुरी व आगारातील सर्व कामगार बंधू भगिनी उपस्थित होते

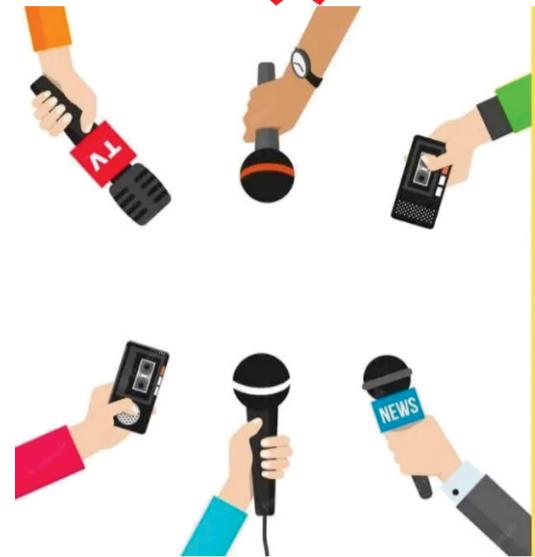
कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन देवा सांगळे यांनी केले



॥ प्रत्येकाला प्रेस स्वातंत्र्याचे महत्त्व पटावे ॥

३ मे आंतरराष्ट्रीय पत्रकार स्वातंत्र्य दिन विशेष

दरवर्षी ३ मे हा दिवस प्रेस स्वातंत्र्याच्या
मूलभूत तत्त्वांचा उत्सव साजरा करण्यासाठी,
जगभरातील प्रेस स्वातंत्र्याचे मूल्यांकन
करण्यासाठी, त्यांच्या स्वातंत्र्यावरील
हल्ल्यांपासून माध्यमांचे रक्षण करण्यासाठी
आणि त्यांच्या व्यवसायात प्राण गमावलेल्या
पत्रकारांना श्रद्धांजली वाहण्यासाठी साजरा
केला जातो. सन १९९१मध्ये युनेस्कोच्या
महासभेच्या सक्कीसव्या सत्रात स्वीकारलेल्या
शिफारशीनंतर सन १९९३मध्ये संयुक्त
राष्ट्रांच्या महासभेने जागतिक प्रेस स्वातंत्र्य
दिनाची घोषणा केली. त्यावेळेस ऐतिहासिक
विंडहोक घोषणापत्र तयार करणाऱ्या आफ्रिकन-
पत्रकारांच्या आवाहनाला हा प्रतिसाद होता
पत्रकारितेस प्रेरणादायक असा श्री कृष्णकुमार
आनंदी-गोविंदा निकोडे गुरुजींचा सदर
महत्त्वपूर्ण संकलित लेख
लोकशाहीचा चौथा स्तंभ म्हटल्या जाणाऱ्या
प्रसारमाध्यमांचे स्वातंत्र्य अत्यंत महत्त्वाचे आहे
माध्यमे मुक्त असतील तरच ते आपले काम चोखु
बजावू शकतील. सत्य समोर आणण्यासाठी
आणि आपली जबाबदारी पार पाडण्यासाठी
मीडियावाले आपला जीवही गमावतात
माध्यमांच्या स्वातंत्र्यावर आणि सुरक्षेवर
प्रश्नचिन्ह उभे असताना अशी उदाहरणे रोज



३ मे ‘जागतिक पत्रकारिता स्वातंत्र्य दिन’

अभिव्यक्ति स्वातंत्र्याचा अधिकार आहे, दिवस पत्रकारांना त्यांच्या कामात येणाऱ्या प्रत्येकाला आपले मत निर्भयपणे व्यक्त अडचणी आणि धोक्यांबद्दल जागरूकता करण्याचा अधिकार आहे आणि प्रत्येकाला वाढवतो.

आपले मत व्यक्त करण्यासाठी प्रेसचा वापर करण्याचा अधिकार आहे, यावर भर देण्यात आला आहे. जागतिक पत्रकार स्वातंत्र्य दिन दरवर्षी ३ मे रोजी साजरा केला जातो. हा दिवस प्रेस स्वातंत्र्याचे महत्त्व आणि लोकशाही, पारदर्शकता, आणि मानवी हक्कांच्या संरक्षणासाठी पत्रकारितेच्या भूमिकेची आठवण करून देतो.

जागतिक पत्रकार स्वातंत्र्य दिनाची सुरुवात: संयुक्त राष्ट्र महासभेने १९९३मध्ये हा दिवस जागतिक स्तरावर साजरा करण्याचा निर्णय घेतला. ३ मे रोजी हा दिवस साजरा करण्यास सुरुवात झाली.

जागतिक पत्रकार स्वातंत्र्य दिनाची थीम- दरवर्षी, जागतिक पत्रकार स्वातंत्र्य दिनासाठी एक विशिष्ट थीम निवडली जाते, जी प्रेस

जागतिक पत्रकार स्वातंत्र्य दिनाचे महत्त्वः प्रेस स्वातंत्र्य- प्रेस स्वातंत्र्य म्हणजे लोकांना सत्य माहिती मिळवण्याचा आणि व्यक्त करण्याचा अधिकार आहे. लोकशाही- पत्रकारितेमुळे लोकांना सरकार आणि इतर संस्था यांच्याबद्दल माहिती मिळते, ज्यामुळे लोकशाही मजबूत होते. पारदर्शकता- पत्रकारिता लोकांना सरकार आणि इतर संस्था यांच्या कामांबद्दल माहिती प्रिळत्यापाया पाठव करते ज्यापाले पापदर्शकता स्वातंत्र्याच्या वेगवेगळ्या पैलूंवर लक्ष केंद्रित करते. निष्कर्षः जागतिक पत्रकार स्वातंत्र्य दिन प्रेस स्वातंत्र्याचे महत्त्व अधोरेखित करतो आणि पत्रकारांना त्यांच्या कामात येणाऱ्या अडचणी आणि आव्हानांबद्दल जागरूकता वाढवतो. हा दिवस लोकशाही, पारदर्शकता आणि मानवाधिकार यांसारख्या मूल्यांचा आधार आहे. (विविध प्रसार माध्यमांवरून साभार.)

॥ विश्व पत्रकारिता त्यांतंत्र्य दिनाच्या गर्फ

निजपद्धास नदत करता, उचानुज पारदरकता वाढते. मानवाधिकार- पत्रकारिता मानवाधिकार आणि सामाजिक न्याय प्रस्थापित करण्यास मदत करते. जेनजागृती- हा दिवस पत्रकारांना आणि सामान्य लोकांना प्रेस स्वातंत्र्याच्या आळानांबद्दल जागरूक करतो. सुरक्षितता- हा	!! अन्व पत्रपगाराता स्पाताश्री दिनांका सप पत्रकार बांधवांना हार्दिक हार्दिक शुभेच्छा जी !!
	<p style="text-align: center;">संकलन व सुलेखन श्री कृष्णकुमार आनंदी गोविंदा निकोडे गुरुजी, रामनगर वॉर्ड, गडचिरोली</p>

संकलन व सुलेखन
श्री कृष्णाकुमार आनंदी
गोविंदा निकोडे गुरुजी,
रामनगर वॉर्ड, गडचिरोली

जगातील नागरिकांसाठी योग आदेश्यदायी आधार- केंद्रीय मंत्री प्रतापदाव जाधव

शैलेश रौंद्र
नाशिक प्रतिनिधि
दैनिक स्वराज्यदृत



योग विद्या भारतीय परंपरेचा एक
भाग आहे. देशाचे प्रधानमंत्री
नंदेंद्र मोदी यांच्या परिश्रमातून
योग जगासाठी अमूल्य भेट
ठरला आहे. आंतरराष्ट्रीय योग
दिनानिमित्त होणाऱ्या
कार्यक्रमात जगभारातील विविध
देशातील नागरिक सहभागी होत
आहेत. यामुळे जगातील
नागरिकांसाठी योग विद्या
आरोग्यदायी आधार ठरली
आहे, असे प्रतिपादन केंद्रीय
आयुष मंत्रालय व स्वास्थ आणि
कल्याण मंत्री (स्वतंत्र प्रभार)
प्रतापराव जाधव यांनी येथे केले.
केंद्रीय आयुष मंत्रालयात्फे
आज सकाळी गौरी पटांगण,
नाशिक येथे आंतरराष्ट्रीय योग
दिनाचा ५० वा योग दिवस
कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात
आले होते. त्यावेळी ते बोलत
होते. यावेळी खासदार भास्कर
भगरे, आमदार सीमा हिरे,
विभागीय आयुक्त डॉ. प्रवीण
गेडाम, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान

विद्यापीठाच्या कुलगुरु डॉ. माधुरी कानिटकर, मोरारजी देसाई राष्ट्रीय योग संस्थेचे डॉ. काशिनाथ समगणडी, योग विद्या गुरुकुलचे डॉ. विश्वास मंडलिक आदी उपस्थित होते. यावेळी मान्यवारांच्या हस्ते योग संगम पोर्टलचे उद्घाटन करण्यात आले. केंद्रीय मंत्री श्री. जाधव म्हणाले की, नाशिक शहर हे अध्यात्म आणि संस्कृतीचे केंद्र आहे. दर १२ वर्षांनी येथे कुंभमेळ्याचे आयोजन केले जाते. कुंभमेळा आस्था आणि परपरेचा संगम आहे. त्याच प्रमाणे योग स्वास्थ्य, संस्कृती आणि एकतेचा संगम ठेले. गोदावरी नदीच्या काठावर योग दिनाचा कार्यक्रम होत आहे ही समाधानाची बाब आहे. आंतरराष्ट्रीय योग दिनानिमित २१ जून २०२५ रोजी विविध कार्यक्रम होणार आहेत. त्याचाच एक भाग म्हणून हा

कार्यक्रम होत आहे. योग दिनाच्या माध्यमातून 'वसुधेव कुटुंबकम' ही संकल्पना साकारली जात आहे. योग दिन हा एक उत्सव आहे. यातून मानवी जीवनात सकारात्मक बदल घडून येण्यास मदत होते. योग दिनाचा कार्यक्रम आंतरराष्ट्रीय उत्सव झाला आहे, असेही त्यांनी सांगितले. प्रधानमंत्री श्री. मोदी यांनी 'मन की बात' या कार्यक्रमातून आंतरराष्ट्रीय योग दिनाची 'एक पृथ्वी, एक स्वास्थ्यासाठी योग' अशी संकल्पना मांडली आहे. त्यामुळे जागतिक आरोग्यासाठी भारत प्रतिबद्ध असल्याचे स्पष्ट होते, या उपक्रमातून जग एक परिवार असल्याची भावना अंगीकारावी. यातून योगाचे होणारे लाभ याविषयी माहिती द्यावी, असेही मंत्री जाधव यांनी सांगितले. आयुष मंत्रालयाच्या संयुक्त सचिव डॉ. मोनालिसा दास यांनी प्रास्ताविक केले. यावेळी नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. यावेळी नागरिकांनी योगाची विविध प्रात्यक्षिके सादर केली.

जुन्या वादातून दोघांवर धारदार शस्त्राने हल्ला
एका इसमाचा मृत्यू, एकाची प्रकृती गंभीर

शैलेश राँदड
नाशिक प्रतिनिधि
दैनिक स्वराज्यदत

प्राथमिक माहितीनुसार जुन्या
वादातून हा हल्ला झाला
असल्याचे बोलले जात आहेत

प्राणधातक हल्ला
मध्यरात्रीच्या सुमारा
मिळालेल्या माहिती

झाला, तर त्याचा मित्र गंभीर
जखमी झाला आहे. जखमीवर
बिटको रुणालयात उपचार सुरू
आहेत.

नाशिक शहरात गुहेगारी
घटनांमध्ये सातत्याने वाढ
होताना दिसत आहे. काल
(गुरुवारी) मध्यरात्री
नाशिकरोड- जेलरोड परिसरात
झालेल्या प्राणधातक हल्ल्यात
एका तरुणाचा मृत्यु झाला, तर
दुसरा तरुण गंभीर जखमी झाला
आहे. हल्ल्यात मृत्यु
झालेल्याचे नाव रितेश डोईफोडे
(तया अंताजे २५) अमे अमर

110.

उष्यात वाढ असताना शनिवारपासून अवकाळीची शक्यता

शैलेश रौद्र
नाशिक प्रतिनिधि
दैनिक स्वराज्यदत्

A wide-angle photograph capturing a dramatic sky filled with dark, heavy clouds. The clouds are thick and layered, creating a sense of depth and drama. In the lower portion of the frame, the silhouettes of several trees are visible against the lighter sky. A person is standing near the center-left, holding a large, open umbrella, which stands out as a bright white shape against the dark background. The overall mood is somber and atmospheric.

स्थिती होती. मे महिना त्यापेक्षा चटके देणारा ठरण्याची शक्यता आहे. या महिन्याच्या पहिल्याच दिवशी पारा उंचावून ४० अंशावर पोहोचला. दुसऱ्या दिवशी म्हणजे शुक्रवारी ३९.९ अंशाची नोंद झाली. सकाळपासून उन्हाचा तडाखा जाणवत होता. उन्हाची तीव्रता अधिक होती. त्यामुळे जनजीवनावर विपरित परिणाम झाल्याचे दिसत होते. उन्हाचे चटके बसत असल्याने दुपारी	प्रमुख रस्ते, बाजारपेठेतील वर्दळ ओसरलेली होती. वातावरणात कोरडेपणा होता. दिवसा आणि रात्री कमालीचा उकाडा आहे.	विभागाने वर्तविली आहे. एप्रिलमध्ये अवकाढी पावसाचा फटका अनेक भागास बसला होता. त्याची पुनरावृत्ती मेमध्येही होण्याचा अंदाज आहे. पुढील चार दिवस ३० ते ४० किलोमीटर वेगाने वारे वाहण्याची शक्यता आहे. काही भागात विजांच्या कडकडाटात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडू शकतो, असा अंदाज वर्तविण्यात आला आहे.
शनिवार ते मंगळवार या कालावधीत जिल्ह्यातील काही भागात तसेच घाटमाथ्यावर वादळी वारा, विजांच्या कडकडाटासह पावसाची शक्यता हवामानशास्त्र	वादळी वान्यासह पावसाचा अंदाज	विजांच्या वर्तविली आहे. एप्रिलमध्ये अवकाढी पावसाचा फटका अनेक भागास बसला होता. त्याची पुनरावृत्ती मेमध्येही होण्याचा अंदाज आहे. पुढील चार दिवस ३० ते ४० किलोमीटर वेगाने वारे वाहण्याची शक्यता आहे. काही भागात विजांच्या कडकडाटात हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस पडू शकतो, असा अंदाज वर्तविण्यात आला आहे.

अल्पावधीत संपूर्ण महाराष्ट्रात लोकप्रिय झालेल्या दैनिक स्वराज्यदूत या वृत्त पत्रामध्ये वार्ताहर, जाहिरात प्रतिनिधी, गव, तालुका तसेच जिल्हा पातळीवर काम करण्याची सुवर्ण संधी आजच संपर्क करा ८४४६६७३६७७